ARON bvba
Archeologisch Projectbureau

RAPPORT 871

Nota
Sint-Truiden, Diestersteenweg
Aanleg van een terrein voor grondverbetering in het kader van rioleringswerken aan de Moerriool

Deel 2: Programma van Maatregelen

Hanne De Langhe, Petra Driesen & Tom Lees
April 2020

DEEL 2. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

1. Gemotiveerd advies

1.1 Volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek

Initieel werd door *ABO nv* een archeologienota (ID 7438)[29] opgesteld bestaande uit een bureauonderzoek. Op basis van het bureauonderzoek was het niet mogelijk om met voldoende zekerheid een uitspraak te doen over de aan- of afwezigheid van archeologisch erfgoed, de waarde daarvan (kennispotentieel) en de omgang hiermee binnen een zone van 6096 m^2. [30] Meer concreet gaat het om een terrein dat gebruikt zal worden voor grondverbetering. In deze zone was bijkomend vooronderzoek noodzakelijk, de rest van het terrein werd vanwege aanwezige verstoringen vrijgegeven.

Het aanvullend vooronderzoek diende te bestaan uit een proefsleuvenonderzoek naar (proto-)historische sites.

Het weerhouden terrein is momenteel in gebruik als akker, neemt een oppervlakte in van ca. 6096 m² en is kadastraal gekend als perceel Sint Truiden, afd. 1, sectie G, Perceelnummer 250b[31].

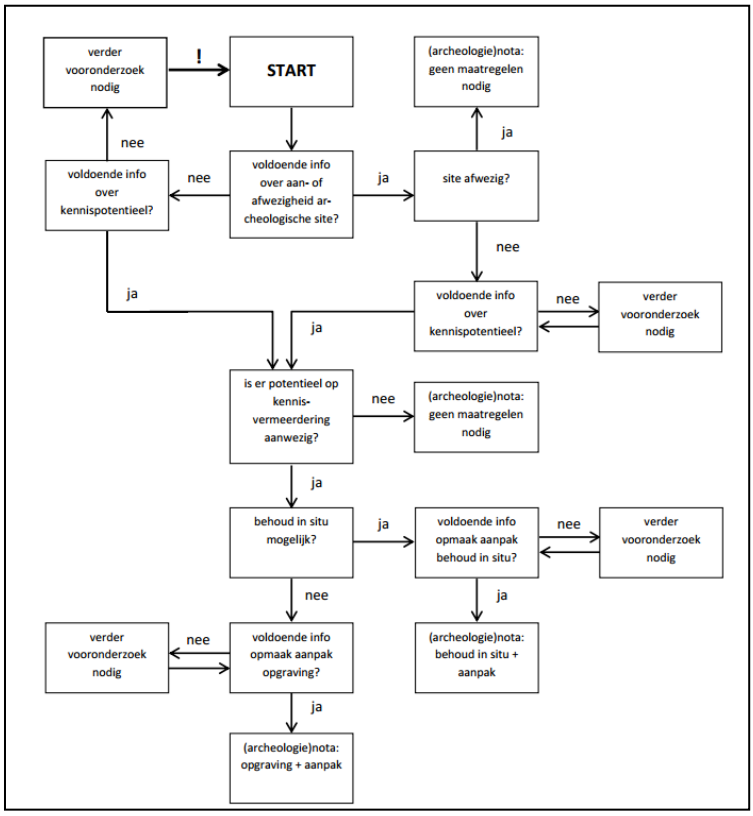
Het onderzoek werd uitgevoerd conform het programma van maatregelen zoals omschreven in de in akte genomen archeologienota.

Het programma van maatregelen voor het vooronderzoek naar (proto-)historische sites voorzag in een proefsleuvenonderzoek waarbij het terrein onderzocht diende te worden door middel van continue proefsleuven van 2 m breed, die op maximaal 15 m van elkaar gelegen waren. In totaal werden 3 parallelle proefsleuven voorzien, dwars op de isohypsen en bijgevolg noordoost –zuidwest georiënteerd. Bijkomend diende het terrein onderzocht te worden d.m.v. kijkvensters, dwars- of volgsleuven. Op deze manier moest een dekkingsgraad van 12,5 % bekomen worden.

Het programma van maatregelen werd tijdens het uitgevoerde onderzoek gevolgd. Op het terrein werden in het kader van de nota drie noordoost-zuidwest georiënteerde proefsleuven met een totale oppervlakte van 610 m² aangelegd, evenals 2 kijkvensters centraal en in het zuidoosten. Deze hadden een oppervlakte van 115 m² en 53 m². Op deze wijze werd in totaal 778 m² of 12,7 % van de oppervlakte onderzocht (ca. 6096 m²). Er werden in totaal ook 3 profielputten aangelegd om de bodemopbouw te kunnen bepalen.

Hoewel er 9 sporen en 2 vondsten aan het licht kwamen tijdens het proefsleuvenonderzoek, bleek dat de vindplaats een lage archeologische waarde heeft. Er is weinig tot geen potentieel op kennisvermeerdering. Daarom is verder onderzoek kosten baten niet opportuun en wordt er geen verder onderzoek aanbevolen (*Afb. 33*).

[29] https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/7438; Kaszas & Lamberts (2018).
[30] Het in akte genomen Programma van Maatregelen vermeldt dat deze zone 5300 m² groot is, maar volgens de meest recente plannen betreft het een zone van 6096 m².
[31] Het in akte genomen Programma van Maatregelen vermeldt dat deze zone 5300 m² groot is, maar volgens de meest recente plannen betreft het een zone van 6096 m².

Afb. 33. Beslissingsboom bij de afweging voor de noodzaak van verder vooronderzoek en/of een opgraving (Bron: OE, CGP 4.0, p. 32).

1.2 Duiding en waardering van de archeologie in het projectgebied

Op het onderzoeksterrein zelf zijn er in het verleden metaaldetectievondsten verzameld waaronder gespen, rekenpenningen en munten uit de Late middeleeuwen en Nieuwe Tijd (CAI-locaties 20884 en 216026).

Op ca. 500 m ten zuidoosten van het projectgebied ligt CAI-locatie 52624. Deze locatie verwijst naar het kasteeldomein Speelhof dat als buitenverblijf fungeerden voor de abten van de Abdij van Sint-truiden van de 16de tot de 18de eeuw. CAI-locatie 51581 wijst op Romeins en (Post)-middeleeuws aardewerk dat aangetroffen is op het domein van Speelhof.

CAI- locatie 214434 geeft de Parochiekerk Heilig-Kruis weer, die voor het eerst in 1169 vermeld werd. Aanvankelijk was ze afhankelijk van de Sint-Gangulfusparochie, vanaf 1805 was ze afhankelijk van Schurhoven. Het betreft een kleine, romaanse kruisbasiliek uit de eerste helft van de 12de eeuw, gelegen op een open plek. Het voormalige kerkhof is afgezoomd met een haag en kring van populieren, te midden van velden en boomgaarden.

Op basis van het gevoerde bureauonderzoek kon bevestigd worden dat er eventueel archeologische resten en/of sporen aanwezig waren op het terrein voor grondverbetering. Ondanks de beperkte archeologische aanwezigheid in de omgeving (zie supra) is er archeologisch potentieel en bijgevolg kans op relevante kennisvermeerdering. Daarom werd een aanvullend proefsleuvenonderzoek geadviseerd.[32]

Er kwamen gedurende het proefsleuvenonderzoek 9 archeologische sporen en 2 archeologische vondsten aan het licht. De sporen bevonden zich in twee sporenclusters centraal en in het zuidoosten van het terrein. Centraal betrof het twee perceelgreppels en twee vermoedelijke plantkuilen, in het zuidoosten ging het om 3 paalkuilen, vermoedelijk behorend tot een stalconstructie, een puinkuil en een (dierlijke) grafkuil. In één van de greppels werd één postmiddeleeuws, roodbakkend aardewerkfragment aangetroffen en in de grafkuil werden meerdere fragmenten van dierlijk bot waargenomen. Op basis van het aardewerkfragment, de gelijkaardige vulling van de meeste sporen en de bijmenging (steenkool), werden de sporen allen als postmiddeleeuws gedateerd. De

[32] Kaszas & Lamberts (2018), 52.

zuidelijke perceelgreppel was vermoedelijk wel iets ouder dan de noordelijke. Cartografische bronnen bevestigden de centrale ligging van een perceelgrens in de 19de eeuw. Tevens werd op basis hiervan vastgesteld dat alle sporen pasten in het landgebruik van het terrein als akker of veld in het verleden. Tot slot kan vermeld worden dat in het noorden van het terrein verstoringen aangetroffen werden, hetgeen – eveneens bevestigd door cartografische bronnen – hoogstwaarschijnlijk te wijten is aan afgravingen in het kader van leemwinning, de aanleg van een noordwestelijke spoorbedding en / of de ingebruikname van het terrein als akker / veld. In deze noordelijke zone werden geen sporen, noch vondsten aangetroffen.

Gezien de aangetroffen sporen enkel postmiddeleeuwse perceelgrenzen en sporen gekoppeld aan het landgebruik als akker / veld betreffen, is de archeologische waarde van de vindplaats beperkt Bovendien is de aangetroffen perceelgrens herkenbaar op cartografische bronnen en bevestigt het vondstmateriaal de datering die ook al op basis van de cartografische bronnen duidelijk was. Hoewel niet geweten is hoe ver de perceelgreppels teruggaan in de tijd, kon dit op basis van het uitgevoerd onderzoek ook niet achterhaald worden. Ondanks de aanleg van grote kijkvensters, werden er ook geen bijkomende sporen meer op het terrein waargenomen. Er is dus geen sprake van waardevolle kennisvermeerdering. Er wordt ook geen kennisvermeerdering verwacht bij uitvoer van verder onderzoek.

1.3 Impact van de geplande bodemingrepen

De initiatiefnemer plant op een ca. 6096 m^2 groot terrein[33], kadastraal gekend als Sint Truiden, afd. 1, sectie G, perceelnummer 250b en gelegen aan de Diestersteenweg in Sint-Truiden (prov. Limburg), de aanleg van een terrein voor grondverbetering in het kader van de renovatie van de bestaande moerriool en de aanleg van een nieuwe RWA leiding (*afb. 34*). Het huidige onderzoeksterrein betreft enkel het terrein voor grondverbetering. Ter hoogte van de overige geplande werken werd in de archeologienota geen vervolgonderzoek geadviseerd.[34]

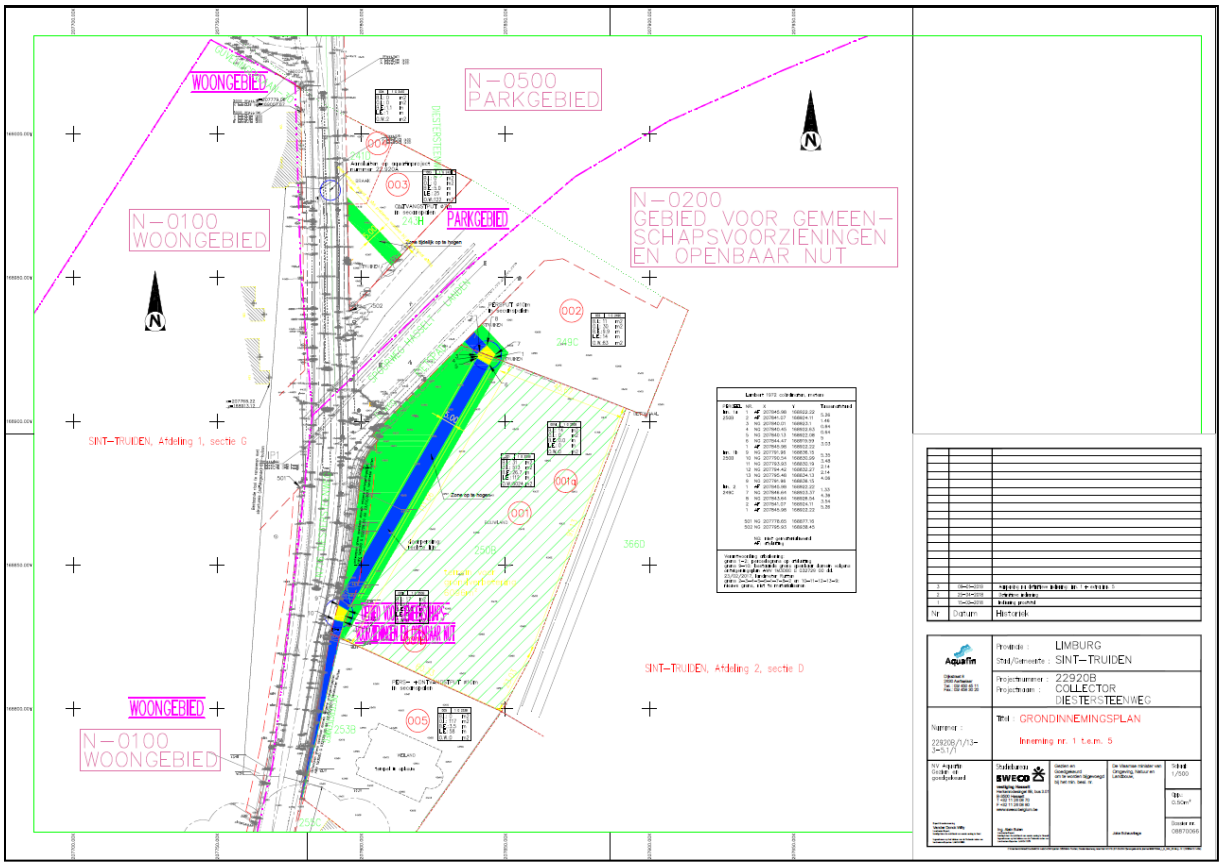
Tijdelijk terrein voor grondverbetering

Een tijdelijk terrein voor grondstapeling en –verbetering wordt voorzien op een gedeelte van perceel 250b langsheen de Diestersteenweg, op een landbouwperceel. Een oppervlakte van ca. 6096 m² zal in gebruik genomen worden als opslagplaats voor grond en materiaal na het afgraven van de teelaarde. [35] Hoewel het verwijderen van de teelaarde een invasief proces is voor de bodem, zal deze ingreep zich beperken tot het verwijderen van een beperkte laag van de teelaarde met een maximale afgraving van 30 cm.

Om de gebruiksimpact van het toekomstige terrein voor grondverbetering op het bestaande bodemarchief te beperken, zullen er preventieve beschermingsmaatregelen worden genomen. Deze houden in: het voorzien en plaatsen van rijplaten en het bedekken van de bodem met geotextiel voor de stockage van grond of met stabilisatiezand minimum 30 cm opgehoogd voor de stockage van de grond. Dit om verstoring van de bodem op deze terreinen te voorkomen.

Als de werken gedaan zijn, wordt de afgeschraapte teelaarde opnieuw verdeeld over het terrein en wordt gedieppoegd (tot ca. 1 m) om het terrein terug in zijn originele toestand te brengen.[36]

[33] Het in akte genomen Programma van Maatregelen vermeldt dat deze zone 5300 m² groot is, maar volgens de meest recente plannen betreft het een zone van 6096 m².
[34] Kaszas & Lamberts (2018), 53.
[35] Het in akte genomen Programma van Maatregelen vermeldt dat deze zone 5300 m² groot is, maar volgens de meest recente plannen betreft het een zone van 6096 m².
[36] Kaszas & Lamberts (2018), 15-16.

Afb. 34: Grondinnemingsplan met het projectgebied in het groen gearceerd (Bron: SWECO, digitaal plan, dd 09/01/2019, aanmaakschaal 1.500, 2020D6).

1.4 Bepaling van Maatregelen

Gezien er geen waardevolle archeologische vindplaatsen werden aangetroffen op het terrein, is er uiteraard ook geen impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling. Daarnaast is er geen sprake van kennisvermeerdering bij uitvoer van verder onderzoek. Er wordt daarom ook **geen verder onderzoek** aanbevolen.

Desondanks blijft de **meldingsplicht van archeologische vondsten** gelden. De context zit vervat in artikel 5.1.4 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. De vinder is verplicht om de **vondst binnen de drie dagen te melden aan het agentschap Onroerend Erfgoed en beschermt de vondst en haar vindplaats tot tien dagen na het vinden.**

BIBLIOGRAFIE

CGP: Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren, versie 4.0.

CLEEREN N. (2014) *Schadeatlas archeologische materialen*, Provincie Oost-Vlaanderen.

DE CLERCQ W., BASTIAENS W., DEFORCE K., DESENDER K., ERVYNCK A., GELORINI V., HANECA K., LANGOHR R. EN VAN PETEGEM A. (2001) Waarderend en preventief archeologisch onderzoek op de Axxes-locatie te Merelbeke (prov. Oost-Vlaanderen): een grafheuvel uit de Bronstijd en een nederzetting uit de Romeinse periode, *Archeologie in Vlaanderen* VIII, 123 – 164.

HANECA, K., DEBRUYNE S., VANHOUTTE S. EN ERVYNCK A. (2016) Archeologisch vooronderzoek met proefsleuven. Op zoek naar een optimale strategie. (Onderzoeksrapport 48, OE), Brussel.

KASZAS G. & LAMBERTS M. (2018) Archeologische evaluatie van het bodemarchief Diestersteenweg te Sint-Truiden (Prov. Limburg) 22920B, (*ABO Archeologische Rapporten* 499), Hasselt.

VAN RANST E. EN SYS C. (2000) *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen*, Gent.

Websites:

cartoweb.be

dov.vlaanderen.be

klip.vlaanderen.be

http://cai.onroerenderfgoed.be

http://codex.vlaanderen.be/Zoeken/Document.aspx?DID=1024695&param=inhoud&ref=search

http://codex.vlaanderen.be/Zoeken/Document.aspx?DID=1023317&param=inhoud&ref=search

https://geo.onroerenderfgoed.be/

https://id.erfgoed.net/archeologie/archeologienotas/7438

https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten

https://inventaris.onroerenderfgoed.be/thesaurus

https://nl.wikipedia.org/wiki/Spoorlijn_21

https://www.onroerenderfgoed.be/assets/files/content/images/Code_van_Goede_Praktijk.pdf

https://www.onroerenderfgoed.be/assets/files/projects/downloads/Begrippenlijst_feb2013.pdf

https://www.onroerenderfgoed.be/assets/files/news/downloads/stroomschema_stedenbouwkundig-verkaveling_v7.pdf

www.cartesius.be

www.geopunt.be

www.ngi.be

www.onroerenderfgoed.be/assets/files/content/downloads/140915_LV_RWO_Brochure_regelgeving.pdf

Neremweg 110 · B-3700 Tongeren • T +32(0) 12 22 52 50 • F +32(0) 12 77 00 34 • info@aron-online.be • www.aron-online.be